

การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิเพื่อการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพของประชาชน

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สอง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิเพื่อการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพของประชาชน^๑

ตระหนัก ว่าระบบบริการปฐมภูมิเป็นกลไกและยุทธศาสตร์สำคัญที่ทำให้ระบบบริการสุขภาพมีประสิทธิภาพและประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส กลุ่มอาชีพที่มีความเสี่ยง กลุ่มคนไร้รัฐไร้สัญชาติ และกลุ่มที่มีปัญหาเรื้อรัง สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งสนับสนุนการพึ่งตนเองของประชาชน โดยเน้นการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการให้บริการสาธารณสุขเชิงรุก รวมทั้งการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก

รับทราบ ว่าหน่วยบริการปฐมภูมิจำนวนมากยังต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน อันเนื่องจาก ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร การสนับสนุนทรัพยากรด้านอื่นที่ไม่เพียงพอเหมาะสมและการพัฒนาที่ขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งการประสานแผนการดำเนินงานและการบริหารจัดการยังไม่มีเอกภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจำกัด อันเป็นผลให้ประชาชนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงบริการปฐมภูมิที่มีคุณภาพ

ตระหนัก ว่าปัญหาสุขภาพและภาวะโรคในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และโรคอุบัติใหม่ รวมทั้งมีปัจจัยกระทบที่มีความซับซ้อนมากขึ้น แต่หน่วยบริการปฐมภูมิยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีความกังวล ต่อภาระงานบริการที่เพิ่มมากขึ้นทั้งที่โรงพยาบาลและหน่วยบริการปฐมภูมิ และผลกระทบต่อคุณภาพบริการสุขภาพของประชาชนที่ได้รับ

ตระหนัก ถึงนโยบายการพัฒนาและข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลักการ เป้าหมายและมาตรการที่กำหนดไว้ในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาระบบบริการปฐมภูมিরะยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ แผนยุทธศาสตร์ทศวรรษกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ และนโยบายการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ตระหนัก ถึงมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ ๑.๗ บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการสุขภาพและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ข้อ ๒.๓ (การถ่ายโอนสถานื่อนามัยสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...)

^๑ เอกสาร สมัชชาสุขภาพ ๒ / หลัก ๔

มีความกังวล ต่อการขาดความยืดหยุ่น ความไม่คล่องตัว และไม่ตรงวัตถุประสงค์ในการใช้
งบประมาณเพื่อพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิของงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจภายใต้ “แผนปฏิบัติการ
ไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕”

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพร่วมกับ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีภาค
ประชาชน พัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิที่
ชัดเจนให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๓ โดยนำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ
ระยะ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ ประสานกับแผนยุทธศาสตร์ทศวรรษกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙ แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ นโยบายการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลและมตีสมาชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ ๑.๗ มาประกอบในการพัฒนาด้วย เพื่อนำเสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีดำเนินการอนุมัติเป็นแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ
ต่อไป โดย

๑.๑ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้มีความพร้อม มีคุณภาพ มี
ศักยภาพ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้
เป็นบริการลำดับแรกแก่ประชาชน ก่อนไปรับบริการในระดับทุติยภูมิหรือระดับอื่นๆ ภายในระยะเวลา
๕ ปี หรือภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๒ ให้กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ให้ความสำคัญและมีแผนที่ชัดเจน เรื่องการลงทุนด้านกำลังคนใน
หน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอและเป็นความสำคัญลำดับต้น ก่อนการลงทุนด้าน
โครงสร้างและเครื่องมืออุปกรณ์

๑.๓ ให้กระทรวงสาธารณสุขปรับปรุงโครงสร้างภายใน ให้มีหน่วยงานที่เป็นกลไกกลาง มี
การบริหารงานอย่างคล่องตัว เป็นอิสระ โดยมีงบประมาณรองรับที่ชัดเจน ในการจัดการแผนยุทธศาสตร์
และแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ และให้มีกลไกการกำกับทิศทางทำ
หน้าที่กำกับและติดตามการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิของประเทศในระยะยาว โดยเป็นกลไกที่มีส่วน
ร่วมจากทุกภาคส่วน

๒. พัฒนากลไกที่มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะบุคลากรด้านสุขภาพใน
ระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่สนับสนุนการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ
โดยให้

๒.๑ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนดมาตรการ
หรือกลไกที่ทำหน้าที่บริหารจัดการงบประมาณและการกระจายกำลังคนที่รองรับระบบหลักประกัน
สุขภาพในระดับจังหวัด อำเภอและตำบลอย่างมีส่วนร่วม และตรวจสอบได้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา
ระบบบริการปฐมภูมิที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒ ให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทย พิจารณาดำเนินการแก้ไข
กฎระเบียบเพื่อสนับสนุนมาตรการและกลไกบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนให้มีเครือข่าย
บริการปฐมภูมิที่มีคุณภาพ

๒.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีภาคประชาชน ร่วมเป็นกรรมการในกลไกที่กำหนดทิศทาง บริหารจัดการ สนับสนุนทรัพยากร และติดตามประเมินผล เพื่อให้มีระบบบริการปฐมภูมิที่ยั่งยืนในพื้นที่

๒.๔ ให้มีกลไกอิสระที่มีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการของกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการสนับสนุนหน่วยบริการปฐมภูมิ

๓. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๓